

שתי משניות ליום

משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר משטפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת דוד המלך ע"ה הרה"ק הבעש"ט הקדוש זצ"ל

רבינו עובדיה מברטנורא

באטליס - שוק שמוכרים שם בשר.

של אמאום - שם העיר.

הבא על אחותו וכו' - הכי קאמר, הבא על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו. ומשכחת לה, כגון שבא ראובן על אמו והוליד ממנה שתי בנות וחזר ובא על אחת מבנותיו אלו והוליד ממנה בן, ובא הבן על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו.

שהדברים קל וחומר - ומה הבא על חמש נשים נדות שהם שם אחד, לנדה לא תקרב, חייב על כל אחת ואחת. הבא על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו שהן שלושה שמות, כלומר שלושה לאוין מחולקין, אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת. והאי קל וחומר פריכא הוא, דמה לחמש נשים נדות שהן גופים מחולקים. אלא טעמא, משום דאמר קרא (ויקרא כ') "ערות אחותו גלה" וגו', וקרא יתירא הוא, דברישיה דקרא כתיב "ואיש אשר יקח את אחותו וראה את ערותה" וגו', למה לי למהדר תו "ערות אחותו גלה", אלא ללמד על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו שחייב על כל אחת ואחת.

משנה ז'

אמר רבי עקיבא: שאלתי את רבן גמליאל ואת רבי יהושע, כשהיו באטליס בשוק שמוכרים בו בשר של אמאום של העיר אמאום, בזמן שהלכו לקח בהמה למשתה בנו של רבן גמליאל כלומר כשהלכו לקנות בשר לסעודת הנישואין של בנו של רבן גמליאל, וכל הפרטים הללו נכתבו במשנה להודיע שבחן של חכמים, שאע"פ שהיו טרודים בהכנות לחתונה, בכל זאת המשיכו לעסוק בתורה גם תוך כדי ההכנות לחתונה: הבא אדם שבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו, בהעלם אחד*, מהו האם חייב אחת על פלן האם חייב רק חטאת אחת על כל השלושה משום שכולן עבר על איסור אחד של משום 'אחות', או אחת על כל אחת ואחת או שחייב שלוש חטאות, בגמרא מבואר שאין לפרש את שאלת רבי עקיבא שהמדובר על שלוש נשים שונות (גופים מחולקים), שהרי בכגון זה הדבר פשוט שחייב שלוש חטאות, מאחר שגם המדובר באשה שונה בכל פעם, וכן שם האיסור בכל אחת מהן הוא שונה, ולכן אין זה מסתבר שזו היתה שאלתו של רבי עקיבא, אלא שאלתו של רבי עקיבא היתה במקרה שבא על אשה אחת, שהיא אחותו והיא גם אחות אביו והיא גם אחות אמו**, ועל כך שאל רבי עקיבא האם חייב רק חטאת אחת מאחר והמעשה היה באשה אחת, או שחייב שלוש חטאות, שכן באשה אחת עבר על שלושה איסורים (שמות מחולקים) ואמר וענו לי רבן גמליאל ורבי יהושע: לא שמענו מפי רבותינו מהי ההלכה בכגון זה. אבל שמענו: הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד - שהוא חייב על כל אחת ואחת היינו שחייב להביא חמש חטאות ורואין אנו, שהדברים קל וחומר היינו שניתן ללמוד בקל וחומר מהמקרה של חמש נשים נידות למקרה של הבא על אחותו שהיא גם אחות אביו וגם אחות אמו, שכן ומה אם כאשר אדם בא על חמש נשים כשהיו נידות, שכולן שם אחד, דהיינו שחייב עליהן משום אותו הלאו של יואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב", ובכל זאת חייב קרבן על כל אחת בנפרד, הבא על אשה שהיא אחותו והיא גם אחות אביו וגם אחות אמו, שבמעשה זה עובר על שלושה שמות, דהיינו שיש עליהן שלושה לאוין שונים, האין זה קל וחומר שיהיה חייב על כל אחת ואחת בנפרד, ברם ניתן להפריך קל וחומר זה, שכן בחמש נשים נידות, מדובר על חמש נשים שונות, וכן עבר על איסור חמש פעמים, מה שאין כן כשבא על אשה אחת שהיא אחותו וכו', שבסוף כל סוף עשה רק מעשה אחד. מכל מקום מסקנת הגמרא היא: שחייב שלוש חטאות, ודבר זה נלמד ממה שנאמר "ערות אחותו גלה", שלכאורה פסוק זה הוא מיותר, ולכן דורשים מפסוק זה, שהבא על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו, חייב על כל אחת ואחת, היינו חייב על כל שם של איסור בנפרד.

* היינו שלא ידע בין מעשה אחד למשנהו שהדבר אסור.

** כגון ראובן שבא על אמו לאה, והוליד ממנה שתי בנות פנינה ודינה, וחזר ראובן ובא על בתו פנינה והוליד ממנה בן שנקרא אשר, ובא אשר על דינה, שהיא אחותו מאביו, שהרי ראובן הוא אביהם של אשר ודינה, והיא גם אחות אביו מאמו, שהרי לאה היא אמם של ראובן ודינה, והיא גם אחות אמו, שהרי דינה ופנינה הן בנות ראובן ולאה.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מורי אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ח'

וְעוֹד שְׂאֵלָן רַבִּי עֲקִיבָא את רבן גמליאל ורבי יהושע: **אַבְרָהָם הַמְדַלְדֵּל בְּבֵהֶמָה** איבר שנתלש מבהמה, אך לא נתלש לגמרי, אלא הוא עדיין תלוי בה, אבל אין סיכוי שהוא יחזור ויתאחה בבהמה ויתרפא **מֵהוּ** מה דינו, האם הוא מטמא כנבילה, משום אבר מן החי, לפי שאנו מחשיבים אותו כאילו הוא נתלש לגמרי **אָמְרוּ לוֹ** רבן גמליאל ורבי יהושע: **לֹא שְׂמַעְנוּ מֵרַבּוֹתֵינוּ** מה ההלכה במקרה כזה. **אַבְרָהָם הַמְדַלְדֵּל בְּאָדָם, שֶׁהוּא טְהוֹר, שֶׁפָּדָה הָיוּ מִפֵּי שְׁחִין** שמחמת מחלתם היו אבריהם נופלים **שְׁבִירוֹשָׁלַיִם עוֹשִׂין: הוֹלֵךְ לוֹ עָרֵב פֶּסַח אֶצֶל הָרֹפֵא, וְחוֹתֵכוֹ** והרופא חותך את האיבר המדולדל, לא מפני שהוא טמא, שהרי כל זמן שהאיבר מחובר אפילו בקצת לגוף הריהו טהור, אלא הרופא חותך את האיבר כדי שהאדם לא יהיה מאוס בחג עם האיבר המדולדל, ויש מפרשים שחותך את האיבר כדי שלא יהיה האיבר חוצץ בזמן שיטבול מוכה השחין לצורך אכילת קרבן פסח **עַד שֶׁהוּא מְנִיחַ בּוֹ כְּשַׁעוֹרָה** ברם הרופא לא היה חותך ומנתק את האיבר לגמרי מהגוף, שכן אם יחתוך וינתק אותו מהגוף, יטמא האיבר את הרופא בזמן שיגע באיבר לאחר שהוא יהיה מנותק מהגוף, ולכן אח"כ היה מוכה השחין **וְתוֹחֵבוֹ בְּסִיפָה** תוחב את האיבר המדולדל בתוך קוץ שהיה תקוע בקרקע, או בקיר, **וְהוּא נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ** ומוכה השחין היה מתרחק מן הקוץ עד שהאיבר היה נתלש ממנו לגמרי, וכך יוצא שהאיבר התנתק מן הגוף בלי שמוכה השחין נגע כלל באיבר לאחר שהתנתק ממנו, **וְהִלָּה** ומוכה השחין **עוֹשֶׂה פֶּסַח** יכול להקריב קרבן פסח, **וְהָרֹפֵא עוֹשֶׂה פֶּסַח** וגם הרופא נשאר טהור ויכול להקריב קרבן פסח, לפי ששניהם לא נגעו באיבר לאחר שניתק מהגוף ולכן לא נטמאו ממנו, ומכאן למדים שהאיבר המדולדל כל זמן שהוא מחובר אפילו בקצת לגוף האדם - האיבר טהור **וְרֹאִין אָנוּ שֶׁהַדְּבָרִים קַל וְחֹמֶר** היינו שניתן ללמוד בקל וחומר מאיבר המדולדל באדם על האיבר המדולדל בבהמה, שכן ומה אדם שיכול להיטמא גם כשהוא חי, כגון אם נגע במת, וכן הוא נייטמא מעצמו, כגון שהוא זב או מצורע, אף על פי כן איבר המדולדל בו הוא טהור, בהמה שאינה מקבלת טומאה כשהיא חיה, וגם אין היא נטמאת מעצמה, מכל שכן שאם יש בה איבר מדולדל הוא טהור*.

*יש אומרים שכך הוא הקל וחומר ומה איבר שנתלש מן האדם לגמרי שמטמא טומאה חמורה, שכן הוא מטמא באוהל, וטומאתו שבעה ימים שלאחריהם צריכים הזאה, ברם כשהוא עדיין מחובר קצת לגוף (מדולדל) הריהו טהור, ובבהמה, אם נתלש ממנה איבר לגמרי, הריהו מטמא רק כטומאת נבילה שהיא טומאה קלה, כל שכן שאם האיבר לא נתלש לגמרי הוא יהא טהור.

רבינו עובדיה מברטנורא

אבר המדולדל בבהמה— תלוש רובו ומעורה במקצתו. מהו. שיטמא משום אבר מן החי כאילו נתלש לגמרי. וקיימא לן בהעור והרוטב, דאבר מן החי מטמא כנבילה. ואבר הנתלש מן האדם לגמרי מטמא כמת. **באבר המדולדל באדם**— שמעורה קצת, טהור.

מוכי שחין. שאבריהן נופלין.

וחותכה— לא משום טהרה, שקודם לכן נמי טהור. אלא שלא יהא מאוס ברגל באבר המדולדל.

שמניח בו כשעורה— ואינו חותכו לגמרי, שלא יטמא את החותכו שנוגע בו בשעת פרישה.

ותוחבו— לאבר.

בסירה— בקוץ המחובר לקרקע.

והוא— החולה.

נמשך— ונתלש האבר מאליו. והחולה אינו טמא לפי שמושך עצמו בכח בבת אחת והאבר נתלש ממנו בכח וליכא נגיעה בשעת פרישה.

שהדברים קל וחומר— ומה אדם שמקבל טומאה מחיים, האבר המדולדל ממנו טהור, בהמה שאינה מקבלת טומאה מחיים אינו דין שיהא האבר המדולדל ממנה טהור.